

Міністерство освіти і науки України
Державна вища професійна школа в Конені (Польща)
Уманський національний університет садівництва
Факультет економіки і підприємництва
Львівський національний аграрний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

*Матеріали XV Всеукраїнської наукової конференції за
міжнародною участю*

УМАНЬ 2023

**УДК 330(063)
А43**

Рекомендовано до друку вченою радою Уманського національного університету садівництва, протокол №2 від 16.11.2023 року

Редакційна колегія:

О. О. Непочатенко – доктор економічних наук (відповідальний редактор);
Ю. О. Нестерчук – доктор економічних наук (заступник відповідального редактора);
Л. Ю. Мельник – доктор економічних наук;
С. Ю. Соколюк – доктор економічних наук;
О. Г. Пенькова – доктор економічних наук;
Р. П. Мудрак – доктор економічних наук;
О. Т. Прокопчук – доктор економічних наук;
Р.І. Ліщук – кандидат технічних наук
Ю. В. Улянич – кандидат економічних наук (відповідальний секретар).

*Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку,
яка не завжди збігається з позицією редакції.*

А43 Актуальні питання сучасної економіки: матеріали XV Всеукраїнської наукової конференції за міжнародною участю, 15 листопада 2023р. – Умань :УНУС. 2023. 320с.

Збірник містить доповіді студентів, викладачів та вчених, які були розглянуті на XV Всеукраїнській науковій конференції «Актуальні питання сучасної економіки» за міжнародною участю, що відбулася 15 листопада 2023 року в м. Умань. У наукових матеріалах висвітлюється широкий спектр фінансово-економічних питань сучасної економіки.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

УДК 330(063)

**©Уманський національний
університет садівництва, 2023**

ЗМІСТ

Секція 1. Фінансові аспекти розвитку економіки

Барабаш Л.В. Фактори впливу на ефективність функціонування податкової системи України	10
Беновська Л.Я., Карвацький Р.В. ПДФО з грошового забезпечення військовослужбовців як фактор горизонтальних дисбалансів місцевих бюджетів	12
Бондаренко Н.В., Запорожець В.О. Оптимізація фінансового здоров'я підприємства через ефективність управління інвестиціями	14
Бондаренко Н.В., Мігур І.О. Фінансова прозорість банківської системи	16
Бондаренко Н.В., Сінчук Я.М. Сучасні стратегії фінансування господарської діяльності аграрних підприємств	18
Бондаренко Н.В., Яковенко О.Р. Популяризація добровільного медичного страхування в Україні	20
Бондаренко Н.В., Олійник А.І. Цифрова трансформація банківського сектору України	22
Бутко Н.В., Мохонько А.Ю. Фінансові методи контролю за рухом запасів матеріальних оборотних активів підприємства	25
Власюк С.А., Назаренко В.С. Особливості функціонування фондового ринку в сучасних умовах	27
Власюк С.А., Наливана О.Г. Страхування як ключовий елемент стратегії управління ризиками	29
Власюк С.А., Ролінський О.В., Лозовська В.О. Розвиток системи іпотечного кредитування в Україні	30
Власюк С.А., Цибульський А.А. Особливості фінансового менеджменту в аграрному секторі України	33
Власюк С.А., Ролінський О.В., Параскун І.О. Аутсоринг: пошуки конкурентних переваг	34
Волошин О.В. Базові принципи функціонування податкової системи держави	36
Жарун Р.Ф. Проблеми розвитку страхового ринку України	37
Гузар Б.С., Закамарко В.В. Напрями удосконалення державного фінансового контролю в Україні	40
Мельник К.М., Заярна В.О. Функціонування банківської системи України в умовах воєнного стану	42
Гузар Б.С., к.е.н., Кисельов І. А. Управління фінансовою стійкістю підприємства	45
Клименко В. О. Вплив цифровізації на формування страхових послуг для аграрного сектору економіки	47
Колотуха С.М. Особливості та напрями розвитку банківського кредитування аграрного сектору економіки	50
Костогриз В.Г., Пономаренко В.Р. Діджиталізація фінансового сектору економіки	54

СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Фактори впливу на ефективність функціонування податкової системи України

Барабаш Л.В., к.е.н., доцент

Уманський національний університет садівництва

Податкова система держави є комплексним поєднанням правових положень, законодавчих актів та адміністративних процедур, що регулюють збір, оцінку та розподіл податків у межах певної юрисдикції. Вона охоплює структуру податків, їх класифікацію, податкові ставки, правила визначення податкового зобов'язання та методи стягнення податків. Основними цілями податкової системи є генерування фінансових ресурсів для державного бюджету та виконання різних соціальних, економічних і політичних цілей уряду. А відтак ефективність функціонування податкової системи є першочерговим питанням державної ваги.

Ефективність податкової системи можна охарактеризувати з наукової точки зору, розглядаючи різні ключові критерії та принципи. Першим і, мабуть, визначальним, є здатність до генерування доходу на рівні бюджету: ефективна система оподаткування повинна створювати достатній дохід для підтримки фіскальних потреб уряду та державних витрат. Це часто вимірюється співвідношенням податків до ВВП, яке вказує на відсоток економічного виробництва країни, зібраного у вигляді податків.

Не менш важливим фактором, що формує належний рівень ефективності, є справедливість і соціальна спрямованість оподаткування: науково ефективна система оподаткування має бути соціально спрямованою та справедливою. Вона повинна розподіляти податковий тягар таким чином, щоб відображати платоспроможність платників податків, а відтак і мінімізувати різницю в доходах і багатстві. Справедливість можна оцінити за допомогою таких інструментів, як коефіцієнт Джині, який вимірює нерівність доходів [1].

Базовим вимірником є економічна ефективність податкової системи: ефективна податкова система не повинна надмірно спотворювати економічну поведінку. Вона має бути структурованою таким чином, щоб мінімізувати втрати й уникнути надмірних спотворень ринку. Даний критерій можна оцінити за допомогою економічного моделювання й аналізу.

Простота та прозорість – чинники, що корегують рівень ефективності податкової системи у контексті психологічного її сприйняття платниками податків. Ефективна податкова система має бути простою та прозорою, щоб платники податків могли її легко зрозуміти, а податкові органи – легко та зрозуміло адмініструвати суми податкових платежів. Складні системи оподаткування можуть призвести до проблем із дотриманням законодавства й ухилення від сплати податків, сформувавши широке коло податкових ризиків.

Адміністративна ефективність, як один з ключових критеріїв, що залежить від рівня організованості податкового апарату, доводить, що податкова система має бути з низькими витратами на дотримання законодавства як для платників податків, так і для податкових органів. Наукова оцінка може розглядати окремо витрати на адміністрування податків та на досягнення належного рівня ефективності процесів збору податків [2].

Відповідність та забезпечення виконання дають можливість оцінювати податкову систему з точки зору досягнутого рівня дотримання правових податкових норм й ефективності механізмів примусового сплати податків. Даний критерій поєднує оцінку ефективності перевірок, штрафних санкцій, заходів щодо боротьби з ухиленням від сплати податків тощо.

Макроекономічний вплив – окремих принцип ефективності податкової системи. У даному контексті слід враховувати вплив податкової системи на макроекономічні змінні, такі як економічне зростання, інфляція та зайнятість. Податкова політика може безумовно впливати на ці фактори, і їх вплив слід ретельно вивчати.

Гнучкість і адаптивність – окремі принципи, здатні стати окремими вимірниками ефективності податкової системи. Адже ефективна податкова система має бути гнучкою й адаптуватися до мінливих економічних і соціальних обставин. Здатність реагувати на постійні потреби має вирішальне значення для довгострокової ефективності, й одним з показників даного критерію є еластичність податкової системи у розрізі податків [3].

Ефективну податкову систему вирізняє також відповідність соціальним цілям. Відтак її можна оцінити на основі здатності досягати конкретних соціальних та економічних цілей, таких як зменшення нерівності доходів, сприяння екологічній стійкості або підтримка певних галузей промисловості.

Відповідність і добровільна участь – неявні, але базові принципи функціонування ефективною податковою системи. Наукова оцінка може оцінити рівень добровільного дотримання податковою системи, а також фактори, які впливають на готовність платників податків брати участь.

Загалом ефективність податковою системи однієї країни може відрізнятися від іншої залежно від унікального економічного, соціального та політичного контексту. Однак науковий аналіз і оцінка цих факторів допомагають визначити, наскільки добре податкова система досягає поставлених цілей і де можуть бути здійснені необхідні вдосконалення або реформи.

Список використаних джерел

1. Федоров С. Принцип соціальної справедливості податковою системи України як оцінне поняття. *Фінансове право*. 2017. № 10. С. 160–165.
2. Столяров В.Ф., Музиченко О.В. Принципи оподаткування в національних податкових системах країн з транзитивними економіками. *Ефективна економіка*. 2010. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=253> (дата звернення 08.11.2023)

3. Податкова система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. В.Г. Баранової. Одеса: ВМВ, 2014. 344 с.

ПДФО з грошового забезпечення військовослужбовців як фактор горизонтальних дисбалансів місцевих бюджетів

Беновська Л.Я. к.е.н., с.д. ДУ «Інститут регіональних досліджень ім.М.І.Долішнього НАН України»

Карвацький Р.В. аспірант, ДУ «Інститут регіональних досліджень ім.М.І.Долішнього НАН України»

Проблемою горизонтального вирівнювання під час війни стала виражена залежність індексу податкостроможності від ПДФО з грошового забезпечення військовослужбовців. У регіональному розрізі у 2022 році темпи зростання цього показника порівняно з попереднім варіювали з 2,3 до 10,6 рази! (рис.1). Переваги дістали регіони, територіальні громади, де зареєстровано більше військових частин з більшою кількістю військовослужбовців. Така залежність викликала горизонтальні дисбаланси місцевих бюджетів та породила «нездорову боротьбу» з боку місцевих органів влади за військовими частинами з наміром їх реєстрації/перереєстрації на своїй території, адже до місцевих бюджетів надходить 64 % сплаченого ПДФО від суб'єктів господарювання, зареєстрованих на їх території.

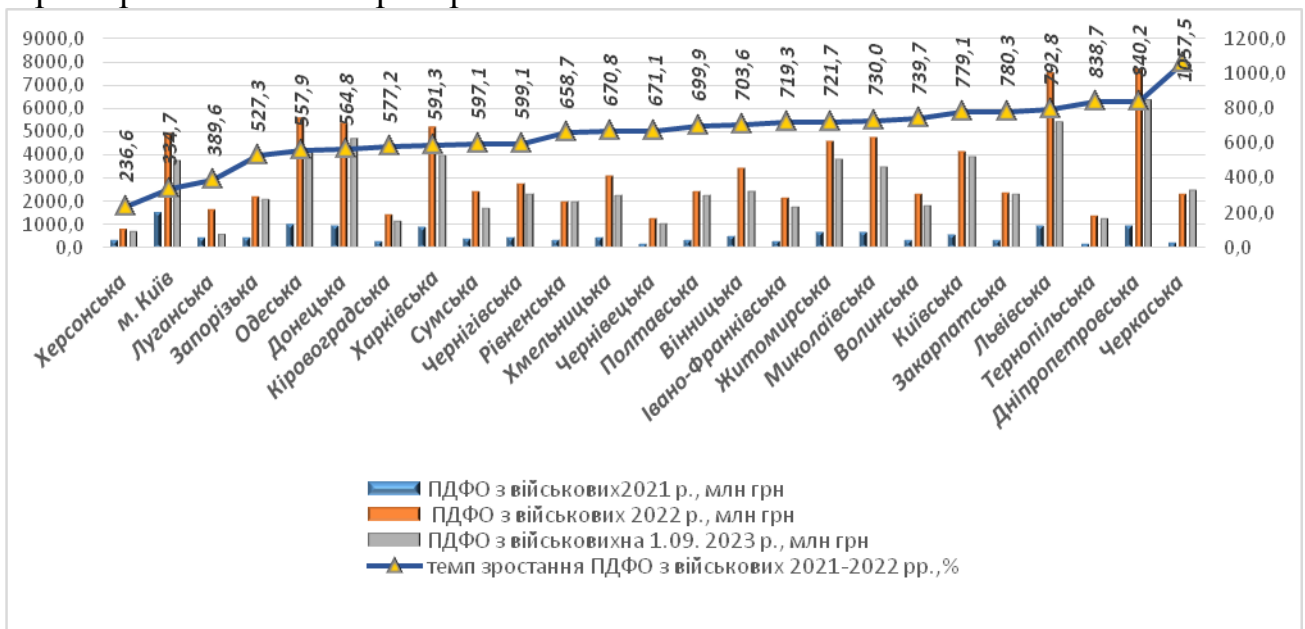

Рис.1 Регіональні особливості темпів зростання ПДФО з військових 2022-2021 рр.

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

Напрямки використання територіальними громадами надходжень від ПДФО з грошового забезпечення військовослужбовців породили соціальний конфлікт у суспільстві. Адже з однієї сторони, кошти спрямовувались на

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Матеріали XV Всеукраїнської наукової конференції за міжнародною участю

Відповідальний редактор – Непочатенко Олена Олександрівна

Відповідальний секретар – Улянич Юлія Василівна

Видається в авторській редакції. Редакція не несе відповідальності за зміст матеріалів. Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку, яка не завжди збігається з позицією редакції.

Комп'ютерне верстання Улянич Юлія Василівна